

18.4.2023

Hallitustunnustelija Petteri Orpo
Kansallinen Kokoomus

1. Mitkä ovat ne **keskeiset yhteiskunnalliset muutokset**, joita seuraavan hallituksen pitäisi mielestänne saada aikaan?

Omakotiliitto pitää tärkeänä, että asumiskustannukset saadaan nykyhetkestä kohtuullisemmiksi. Asuminen on ihmisille perustarve ja perustuslain 19§ mukaan jokaisella on oikeus asuntoon. Julkisen vallan tulee tukea asumisen omatoimista järjestämistä.

2. Yhdyttekö valtiovarainministeriön virkamiespuheenvuoron 8.12.2022 esittämään tilannekuvaan Suomen taloudellisesta tilasta ja julkisen talouden sopeuttamistarpeesta? Sitoudutteko valtiovarainministeriön virkatyönä esittämään julkisen talouden tasapainottamisen mittaluokkaan tulevalla vaalikaudella? **Millä keinoilla olette valmiita tasapainottamaan julkista taloutta?**

Sopeuttamistoimissa on tärkeää ottaa leikkausten ja veropäätösten rinnalla huomioon rakenteelliset muutokset, joiden kautta voidaan tukea kotitalouksien asemaa.

Otetaan rakenneuudistukseen mukaan esimerkiksi monopoliasemassa toimivat yhteiskunnallisia palveluita tuottavat asumiseen liittyvät yritykset, kuten jakeluverkkoyritykset. Esimerkiksi sähkön siirtohintojen alentamisen kautta kuluttajille jää enemmän ostovoimaa.

3. Miten edistäisitte verotuksen kannustavuutta? **Mitkä ovat tärkeimmät tavoitteenne verotuksen kehittämisessä?**

Verotuksen painopistettä ei saa siirtää asumisen suuntaan.

Kiinteistöverouudistuksessa tulee huolehtia, että kiinteistövero ei jatkossa ole kohtuuton kenellekään.

Kiinteistöveron alarajan prosentti tulisi poistaa ja jättää kunnille päätösvalta kiinteistöveron osalta. Jos kunnat alentaisivat kiinteistöveroa, kotitalouksien ostovoimaa riittää myös muuhun kuin pakolliseen asumiseen.

Varainsiirtovero tulee uudistaa siten, että kiinteistömuotoisilta pientaloilta ei peritä jatkossa korkeampaa (nyt 4 %) veroa, vaan kohtuullistetaan se lähemmäksi asunto-osakemuotoista omistusta. Varainsiirtoveron poistolla on mahdollista lisätä asuntojen vaihtuvuutta, joka puolestaan parantaa ihmisten mahdollisuuksia valita asuinpaikkansa.

Sähköstä, joka on välttämättömyystuote, peritään sähköveron lisäksi arvonnisäveroa 24 %. Omakotiliitto katsoo, että kyseessä on tuplaverotus, joka tulisi muuttaa/poistaa?

4. Oletteko valmiita sitoutumaan siihen, että **seuraava hallitus asettaa julkista taloutta vahvistavien työllisyystoimien tavoitteeksi 100 000 uutta työllistä?** Mitkä ovat tärkeimmät keinonne julkista taloutta vahvistaviksi työllisyystoimiksi? Millaisiin keinoihin olette valmiita työmarkkinoiden uudistamiseksi ja sopimisen vapauden edistämiseksi?

Remontointi- ja rakennusektorilla on suuri osaajapula tällä hetkellä. Alan työllisyyttä voidaan edistää muun muassa vahvistamalla yksityisten kotitalouksien mahdollisuuksia kodin kunnossapitoon ja energiaremontointiin.

Ehdotamme, että kotitalousvähennys uudistetaan kotitalouskohtaiseksi (asuntokohtaiseksi), nykyisen henkilökohtaisen vähennyksen sijaan. Vähennyksen tulee olla riittävän korkea, jotta sillä on aidosti vaikutusta, esimerkiksi 8000 euroa/kotitalous.

Kotitalousvähennyksen remontointiin käytettävissä olevaa korvausprosenttia tulee nostaa 40 prosentista 60 prosenttiin energiatehokkuusremonttien osalta. Lisäksi ehdotetaan harkittavaksi "Vihreään tekniikkaan siirtyminen" -kotitalouserää, kuten Ruotsissa on käytettävissä. Tämä voisi olla määräaikainen, ja mahdollisesti myös sisältää vähennysoikeuteen hankittavien laitteiden osalta, ei vain työstä. Vähennys voitaisiin päättää voimassa olevaksi esimerkiksi kuluvan hallituskauden ajaksi, jolla vauhditetaan selkeästi omakotitalojen energiaremontteja, joita EU:n energiatehokkuusdirektiivi esittää, ja siirtymää kohti fossiilivapaata energiantuotantoa- ja käyttöä.

Omakotitalojen asukkaat vastaavat itse oman talonsa **peruskunnossapidossa**. Tämän osalta Omakotiliitolla on kokemusta jo 2000-luvun alusta lähtien Omakotitalkkaritoiminnasta "Asumisapu-projektin" kautta. Kehitetyn toiminnan avulla on järjestetty paikallisten jäsenyhdistysten toimesta yleishyödyllisenä yhdistystoimintana eri puolilla Suomea yhdistyksien ikääntyneille jäsenille, jotka eivät itse pysty enää tekemään pienimuotoisia oman kodin huoltotöitä. Apua saa "naapuriavun" kaltaisena apuna (ei ammattityönä) ja tämä toiminta on tarjonnut lähityötä tuhansille pitkäaikaistyöttömille. Moni Omakotitalkkarina toiminut henkilö on löytänyt uuden mahdollisuuden työuralleen. Palkkatukimalleja tulee kehittää siihen suuntaan, että saadaan kohtaamaan ikäihmisten tarpeet omassa kodissa asumisen tukemiseksi ja työntekijät, jotka voisivat työllistyä tätä kautta, esimerkiksi Omakotiliiton 235 paikallisyhdistyksen verkostossa, joihin kuuluu yhteensä 70 000 jäsentä.

5. Miten vastaisitte laaja-alaiseen työvoimapulaan Suomessa? Millä keinoin lisäisitte kansainvälistä rekrytointia työvoiman saatavuuden turvaamiseksi?

-

6. Mitkä ovat tärkeimmät keinonne sosiaali- ja terveyspalveluiden hoitajajoukkojen purkamiseen? Mitkä ovat tärkeimmät keinonne hoitajajoukon ratkaisuun?

-

7. Mitä **keinoja käyttäisitte vanhuspalveluiden kriisin ratkaisemiseksi ja inhimillisen hoivan turvaamiseksi kaikille ikääntyneille?**

Suomen asuntopolitiikan tavoitteena on, että jokainen voisi asua omassa kodissaan mahdollisimman pitkään. Ikääntyessä tarve erilaisiin tukitoimiin omassa kotona lisääntyy ja Omakotiliiton tiedon mukaan erityisesti omakotiasukkailla on haaste saada apua taloon liittyviin tarpeisiin. Pientaloissa asuminen tarjoaa monille ihmisille mielekästä arjen toimintaa, arkiliikuntaa, merkityksellisyyttä sekä turvaa omassa tutussa kodissa asumisen muodossa. Apua on tarjottava matalalla kynnyksellä omaan kotiin myös muuhun kuin terveydenhuollon tarpeisiin.

Omakotitalkkari-palvelun laajentaminen ja vahvistaminen on yksi tapa turvata omakotitaloissaan asuville hyvä elämä.

8. Miten vahvistaisitte lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointia? Miten torjuisitte nuorten syrjäytymistä?

Mahdollistetaan perheille asumistoiveiden mukaista asuntorakentamista. Lähes ¼ ihmisistä vastaa eri kyselyissä omaksi asumishaaveekseen omakotitalo- tai pientaloasumisen. Kuitenkin vain noin ¼ asuntotuotannosta on pientaloja. Tuoreen Suomen ympäristökeskuksenkin tutkimuksen mukaan yli 50 prosenttia vastasi haluavansa asua omakotitaloissa. Varmistetaan, että perheiden on mahdollisuus hankkia oma koti myös omakotitaloista tai pientaloista.

Pientaloasumista voidaan lisätä myös MAL-sopimuksien asumista koskevissa kirjauksissa, kuten kaavoituksen laatimisessa.

Jotta yhä useammalla olisi mahdollisuus toteuttaa asumistoiveensa pientaloissa, Omakotiliitto ehdottaa, että uudistetaan aravatukijärjestelmä koskemaan jälleen myös omakotitalojen rakentamista- ja remontointia. 1970-luvun jälkeen tukimuoto on siirtynyt kerrostaloasumiseen ja lähinnä vuokra-asuntorakentamiseen.

Julkisen tahon tulee kannustaa ihmisiä omatoimiseen asumisen järjestämiseen (Perustuslaki 16§) ja pientaloasumien tarjoaa luontevaa, säännöllistä ja mielekästä arkiliikuntaa ihmisille: niin perheille, pariskunnille kuin yksinasuville. Myös lapset oppivat toimimaan ja pitämään huolta ympäristöstä ja omasta kodistaan, samalla pitäen huolta omasta kunnostaan ja hyvinvoinnistaan. Pientaloalueilla on myös oman pihan lisäksi usein luontoa lähempänä, joka lisää ihmisten hyvinvointia ja ulkoliikuntaa.

9. Miten huomioisitte eläkeläiset paremmin aktiivisena voimavarana yhteiskunnan rakentamisessa?

Suomessa on monipuolinen ja pitkäaikainen yhdistystoimintakulttuuri, jota kautta yhä useampi eläkkeelle jäävä voi löytää mielekästä tekemistä, tuntea yhteenkuuluvuutta omalla asuinalueellaan sekä olla tärkeänä osana yhteiskuntaa. Vapaaehtoistoiminnan tukeminen on merkittävää työtä ja kansantaloudellisesti yhdistyksille annettu tuki tuottaa jopa enemmän hyötyä, kuin rahoja sijoitetaan. Järjestöjen tekemä kansalaisneuvonnan tärkeä osa on myös vertaisneuvontaa, jossa eri ammattitaustoista tulevat ihmiset voivat olla mukana edelleen. Omakotiliitolla on 235 jäsenyhdistystä, joissa on monipuolisia toimintamahdollisuuksia omassa asuinympäristössä.

10. Millä keinoin nostaisitte suomalaisten osaamis- ja koulutustasoa? Millä keinoin vahvistaisitte varhaiskasvatusta ja perusopetusta niin, että jokainen perusopetuksesta valmistuva nuori omaa riittävän luku-, kirjoitus- ja laskutaidon? Miten vahvistaisitte kulttuurialan toimintaedellytyksiä? Miten tukisitte liikunnallisen elämäntavan yleistymistä?

Liikunnallisen elämäntavan tärkeä osa on tavallinen arkiaktiivisuus. Pientaloissa asuvilla ihmisillä on luontaisesti tekemistä päivittäin niin rakennusten kuin piha-alueiden osalta, jotka asiat pitävät

ihmiset myös fyysisesti aktiivisina. Mahdollistetaan kaavoituksella pientalomainen asuminen erityisesti kasvu- ja kehityskunnissa.

11. Oletteko sitoutuneet parlamentaarisen TKI-ryhmän hyväksymään tavoitteeseen nostaa tutkimus- ja kehittämismenot neljään prosenttiin suhteessa bruttokansantuotteeseen vuoteen 2030 mennessä? Sitoudutteko varmistamaan, että Suomessa on riittävästi osajia tutkimus- ja kehittämistyöhön?

-

12. Millä keinoin olisitte valmiita **keventämään ihmisille**, yrityksille ja julkiselle sektorille normeista ja byrokratiasta aiheutuvia kustannuksia sekä hallinnollista taakkaa?

Asumista koskee tällä hetkellä noin 75 lakia tai asetusta. Sääntelyn päällekkäisyyttä tulee purkaa edelleen sekä kotimaisen että EU-sääntelyn osalta. Esimerkiksi tulevan EU:n rakennusten energiatehokkuusdirektiivin toimeenpanossa pientaloasukkaille ei tule asettaa kohtuuttomia velvoitteita. Mikäli uusia velvoitteita tulee, on luotava alun perin jo toimivat tukijärjestelmät, jotta kaikki kotitalouksilla on mahdollisuus vastata sääntelyn tuomiin velvoitteisiin.

Kiinteistöverolain uudistuksessa ei saa kiristää kiinteistövero

Rakentamislain uudistuksessa päätetty rakennus- ja maankäyttölain uudistuksen kahtiajako tulee lisäämään sääntelyä. On pidettävä huoli, että jatkovalmistelussa selkeytetään kaavoitusmääräyksiä, ja vahvistetaan pientalorakentamisen edellytyksiä.

Omakotiliitto on havainnut, että nykyisin kiinteistökaupoissa on haasteita, jotka johtuvat osittain maakaaren virhevastuumääräyksistä. Kiinteistöjen osalta vastuu-aika on viisi vuotta ja asunto-osakkeiden osalta kaksi, joten pientalot ovat tältä eriarvoisessa asemassa. Maakaaren uudistuksen yhteydessä pientalojen osalta vastuuajan määräykset tulisi yhdenmukaistaa kahteen vuoteen.

13. Millä konkreettisilla keinoilla parantaisitte suomalaisen ruoantuotannon ja metsätalouden tulevaisuutta?

Omakoti- ja pientaloissataloissa asuvilla on yleensä kiinnostusta ja mahdollisuus myös omaan ruoantuotantoon. Mahdollistetaan omakoti- ja pientaloissa asuminen niin, että on myös riittävät piha-alueet. Useilla vapaa-ajan asukkailla on tontillaan puutarha-alueita ja metsää, jotka mahdollistavat jopa ruokatuotantoa ja metsätaloutta.

14. Miten edistäisitte talouskasvua, elinvoimaa sekä yritysten ja yrittäjien toimintaedellytyksiä koko Suomessa? Miten vahvistaisitte Suomen houkuttelevuutta investointikohteena?

Jotta Suomi on houkutteleva asuinmaana, on tarjolla oltava monipuolinen asuntokanta, joka sisältää niin omakoti-, pari-, rivi- ja kerrostaloja.

15. Millä keinoilla vahvistaisitte kaupunkien ja kuntien elinvoimaa ja investointikykyä muuttuneessa toimintaympäristössä?

Kyselyiden mukaan ihmiset haluavat asua pientalovaltaisesti, johon Suomessa on hyvät mahdollisuudet maanlaajuisesti. Monipuolisen asuntorakentamisen kaavoitus ja riittävät lähipalvelut houkuttelee ihmisiä asumaan eri puolille Suomea. Monet ovat kiinnostuneet monipaikkaisesta asumisesta ja kaksoiskuntalaisuudesta työelämämurroksesta ja etätöyön lisääntymisestä johtuen

Vapaa-ajan asuntoja tulisi voida muuttaa myös vakituiseen asuinkäyttöön nykyistä helpommin kaavoituksella. Verotuksen tulisi antaa mahdollisuus kaksoiskuntalaisuuteen.

16. Mitkä ovat mielestänne tärkeimmät keinot päästöjen vähentämiseksi? Millä keinoin olette valmiita edistämään Suomen hiilineutraalisuustavoitetta ja suomalaisten yritysten puhtaan viennin kasvattamista? Oletteko valmiita luomaan edellytykset uusille ydinvoimainvestoinneille ja pienydinvoimalle?

Rakennuksiin ollaan kohdentamassa uutta EU-sääntelyä, kun rakennusten energiatehokkuusdirektiiviä ollaan päivittämässä. Suomen on pidettävä huoli kolmikantaneuvotteluissa, että direktiivissä päätetään vain tavoitteista ja että jäsenvaltioille jätetään riittävä kansallinen päätösvalta valita keinot tavoitteiden saavuttamiseksi. Pakollista ja yksityiskohtaista sääntelyä ei tule hyväksyä. Direktiivissä on otettava huomioon yksityinen omistusoikeus ja oikeus päättää omaisuutensa käytöstä. Tuleva vihreä siirtymä voi luoda uusia yritystoiminnan mahdollisuuksia myös vientiin, mutta tämän kustannus ei kuulu pientaloasukkaiden maksettavaksi. Pakollisiksi tulevia mahdollisia energiatehokkuus- ja päästövähennyksiä varten tulee EU-rahoitusta olla saatavilla myös pientaloille.

Kuluttajille tulee olla tarjolla kohtuuhintaista monipuolisesti tuotettua energiaa, mutta myös mahdollisuus omaan paikalla tuotettuun tai energiayhteisöstä hankittuun energiaan.

17. Miten torjuisitte luontokatoa ja vahvistaisitte luonnon monimuotoisuutta?

-

18. Sitoudutteko Suomen jäsenyyteen Euroopan unionissa ja puolustusliitto Natossa? Oletteko sitoutuneet aloitteellisen ja rakentavan EU-politiikan tekemiseen mahdollisessa hallitusvastuussa?
Mitkä ovat mielestänne Suomen tärkeimmät EU-vaikuttamisen kohteet vaalikauden aikana?

EU:n valmisteilla olevaan rakennusten energiatehokkuusdirektiiviin vaikuttaminen niin, että direktiivissä määritellään tavoitteet, ja jäsenmaille annetaan valta päättää keinoista, joilla tavoitteet saavutetaan. Direktiivissä on oltava kirjaus, että energiatehokkuustoimia ja päästöttömään energiaan siirtymistä edistetään silloin, kun se on taloudellisesti ja teknisesti mahdollista.

Omakotiliitto pitää oikeansuuntaisena Suomen kantaa asiassa. Myös Euroopan neuvoston yleisnäkemyks on kannatettava, että rakennuksia tarkasteltaisiin koko rakennuskantana keskimäärin, eikä jokaista yksittäistä rakennusta erikseen.

19. Miten rakentaisitte Suomen roolia aktiivisena sekä turvallisuutta ja vakautta lisäävänä Naton jäsenenä? Oletteko valmiita pitämään puolustusmenot 2 prosentissa BKT:sta ja tekemään tarvittavat panostukset Suomen huoltovarmuuden turvaamiseen?

-
20. Sitoudutteko jatkamaan Ukrainan aseellista, poliittista, taloudellista ja humanitaarista tukemista?

-
21. Miten vahvistaisitte sisäistä turvallisuutta ja oikeusvaltiota? Oletteko sitoutuneet oikeusjärjestelmän ja poliisin toimintakyvyn takaavien resurssien varmistamiseen? Millä keinoin torjuisitte jengi- ja nuorisorikollisuutta?

Turvallinen asuminen edellyttää, että asuinalueet koetaan turvallisina. Yksi vaikuttava tekijä on monipuolinen kaavoittaminen. Yhteisöllisyyden ja yhteistoiminnan edistäminen lähiympäristössä on omakotiyhdistysten toiminnan ydintä. Yhteistyö kolmannen sektorin eli yhdistysten kanssa on mahdollisuus vahvistaa yhteisöjä ja torjua syrjäytymistä, joka vähentää tämän kysymyksen haittailmiöitä.

22. Sitoudutteko yhdenvertaisen ja tasa-arvoisen Suomen rakentamiseen? Sitoudutteko kansainvälisten ihmisoikeussopimusten kunnioittamiseen?

-
23. Mikäli saatte tavoitteitanne hallituksen ohjelmaan, oletteko valmiita osallistumaan Petteri Orpon kokoamaan enemmistöhallitukseen ja sitoutumaan ohjelman toimeenpanoon kokonaisuudessaan? Jos ette ole valmiita osallistumaan hallitusvastuuseen, oletteko valmiita tukemaan puolueenne tavoitteiden toteuttamista hallituksen ulkopuolelta?

-
24. Onko eduskuntaryhmällänne ehdottomia hallitusratkaisuun vaikuttavia kynnyskysymyksiä hallituksen ohjelman tai hallituskokoonpanon osalta?

-
Kunnioitavasti

Suomen Omakotiliitto ry

Marju Silander
toiminnanjohtaja

Ari Rehnfors
puheenjohtaja